

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 354

van **ADELIN BLANCQUAERT**

datum: 10 december 2020

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Geweldsmisdrijven gepleegd door vrouwen - Prevalentie en aanpak

Als we het hebben over seksueel geweld, dan wordt er vaak vanuit gegaan dat de man de dader is en de vrouw het slachtoffer. Seksueel geweld tegen vrouwen is een groot probleem en moet dan ook hard aangepakt worden. Het valt echter niet te ontkennen dat ook mannen slachtoffer kunnen worden van bijvoorbeeld huiselijk geweld.

(Seksueel) geweld gepleegd door een vrouw blijft vaak onder de radar. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat mannen zich vaak schamen om aangifte te doen en dat vrouwen in onze maatschappij niet beschouwd worden als geweldplegers. Er zijn heel wat gelijkenissen met mannelijke geweldplegers, maar ook heel wat noemenswaardige verschillen. Zo hebben vrouwelijke geweldplegers vaak zelf een geschiedenis van misbruik achter de rug. Ook is het gebruik van geweld door vrouwen eerder reactief van aard in de relationele context in plaats van seksueel van aard.

Vrouwelijke geweldplegers zijn weliswaar een minderheid, maar dat wil niet zeggen dat ze geen gepaste behandeling nodig hebben.

1. Is er in het huidige landschap genoeg aandacht voor een gendergerichte benadering voor de behandeling van daders van zedenfeiten/geweldsmisdrijven?
2. Beschikt de minister over cijfers over het aantal gevallen van partnergeweld waarbij de vrouw dader is? Met andere woorden, zijn er cijfers beschikbaar over hoeveel mannen slachtoffer worden van partnergeweld?
3. Is er momenteel een specifieke risicotaxatie voorhanden voor vrouwelijke (seksuele) geweldplegers? Indien niet, welke garanties worden ingebouwd zodat een correcte risico-inschatting gemaakt kan worden?
4. Is de minister van oordeel dat er meer aandacht moet komen voor vrouwelijke geweldplegers? Zo ja, welke initiatieven neemt de minister ter zake? Zo niet, waarom niet?
5. Zijn er genoeg opvangplaatsen voor mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld? Kan de minister meedelen hoeveel mannen de laatste drie jaren werden opgevangen in het kader hiervan? Graag een opsplitsing per jaar.
6. Hoe tracht de minister het taboe op mannenmishandeling te doorbreken?

Deze vraag werd gesteld aan de ministers Zuhal Demir (354), Wouter Beke (208).

GECOÖRDINEERD ANTWOORD

op vraag nr. 354 van 10 december 2020

van **ADELINE BLANCQUAERT**

1. Om het risico op recidive zo veel als mogelijk te beperken, stemt men de behandeling van daders van zedenfeiten/geweldd misdrijven af op de criminogene noden die de pleger etaleert. Zoals u zelf in uw vraagstelling aangeeft, toont ook onderzoek aan dat er andere problematieken aan de grondslag kunnen liggen bij vrouwen dan bij mannen. Maar evenzeer betreft de groep van mannelijke plegers een heterogene groep waarbij bijvoorbeeld andere psychoseksuele problematieken worden vastgesteld als het gaat over kinderporno, dan wel wanneer het gaat over een pleger van zedenfeiten op volwassen slachtoffers. Concreet wil dat zeggen dat de behandeling per definitie wordt afgestemd op de individuele criminogene noden die de dader tentoonstelt.
2. Bij partnergeweld is er veelal sprake van een onderlinge dynamiek en kunnen de rollen 'dader' en 'slachtoffer' niet altijd helemaal van elkaar worden onderscheiden. Binnen de begeleiding van betrokkenen bij partnergeweld wordt met dit gegeven rekening gehouden. Een vrouwelijke dader van partnergeweld betekent overigens niet altijd dat het slachtoffer een man is (en omgekeerd). Partnergeweld kan ook voorkomen binnen holebi-relaties.

Voor wat de CAW onder de bevoegdheid van minister Beke betreft:

In 2019 werkten de CAW in hun onthaal rond het thema partnergeweld met:

- 418 mannen en 2.260 vrouwen vanuit de rol slachtoffer
- 443 mannen en 56 vrouwen vanuit de rol dader

In begeleiding werken de CAW in modules, waar partnergeweld zich vooral situeert in de begeleidingsmodules IFG – ambulant en IFG – residentieel. Hier waren in 2019 241 mannen als slachtoffer betrokken in een module IFG ambulant en 12 mannen als slachtoffer in een module IFG residentieel. Meer gedetailleerde cijfers zijn terug te vinden in de tabellen in bijlage.

Ook bij de justitiehuisen, die onder mijn bevoegdheid ressorteren, zien we dat er jaarlijks ongeveer 10% vrouwelijke justitiabelen wordt opgevolgd in het kader van verschillende mandaten.

Dossiers IFG volgens het geslacht van de dader (nieuwe dossiers 2019 - 2020)

jaar	Mannelijk		Vrouwelijk		Eindtotaal	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
2019	1190	88,02%	162	11,98%	1352	100,00%
2020	1187	89,92%	133	10,08%	1320	100,00%

Daarnaast worden ook de politiecijfers opgedeeld o.b.v. van geslacht van de dader (niet van het slachtoffer):

FE Intrafamiliaal geweld (IFG)

Criminele figuur / Geslacht	Totaal aantal feiten minstens 1 gekende verdachte	Mannen	%	Vrouwen	%
IFG: fysiek, binnen het koppel	4.425	3.953	89,3%	1.224	27,7%
IFG: fysiek, tegen afstammelingen	764	622	81,4%	253	33,1%
IFG: fysiek, tegen andere leden	1.265	1.060	83,8%	304	24,0%
IFG: seksueel, binnen het koppel	69	68	98,6%	2	2,9%
IFG: seksueel, tegen afstammelingen	39	38	97,4%	4	10,3%
IFG: seksueel, tegen andere leden	17	16	94,1%	2	11,8%
IFG: psychisch, binnen het koppel	2.400	1.711	71,3%	719	30,0%
IFG: psychisch, tegen afstammelingen	406	262	64,5%	192	47,3%
IFG: psychisch, tegen andere leden	472	367	77,8%	134	28,4%
IFG: economisch, binnen het koppel	707	573	81,0%	146	20,7%
IFG: economisch, tegen afstammelingen	69	54	78,3%	19	27,5%
IFG: economisch, tegen andere leden	376	318	84,6%	67	17,8%
Totaal	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT

Bron:

http://www.stat.policefederale.be/assets/pdf/crimestat/gewest/rapport_2019_trim4_gew_Vlaams_Gewest_nl.pdf

Maar uiteraard is ook bij partnergeweld het dark number erg hoog, zeker bij mannelijke slachtoffers. Deze cijfers geven maar het topje van de ijsberg mee. Momenteel loopt er een Europese survey rond gendergerelateerd die ik samen met de collega's minister Somers en minister Beke voor Vlaanderen financier die ook de prevalentie van partnergeweld in kaart zal brengen. Via deze weg zullen we een iets beter beeld krijgen op de werkelijke prevalentie van partnergeweld.

- De risico-inschatting die bij de FJC en ketenaanpak intrafamiliaal geweld gehanteerd wordt is ook toepasbaar op vrouwen.

Voor het gebruik van risicotaxatie binnen de justitiehuisen moet de lijst van te gebruiken risicotaxatie-instrumenten nog gefinaliseerd worden. Er zijn in ieder geval voldoende risicotaxatie-instrumenten voorhanden die ook voor vrouwen kunnen gebruikt worden en die een correctie risicotaxatie van vrouwelijke plegers kunnen garanderen.

- Het is inderdaad nodig voldoende aandacht te hebben voor vrouwelijke geweldplegers. In 2021 zal mijn collega-minister Beke een onderzoek starten om het bestaande hulpverleningslandschap voor de begeleiding en behandeling van daders van seksueel geweld te evalueren. Het gaat dan over de hulpverlening aan niet-gedetineerde justitiabelen en zij die op vrijwillige basis hulp zoeken. We zullen nagaan waar extra noden zitten en onderzoeken op welke manier het aanbod kan worden geoptimaliseerd. Dit alles doen we teneinde de begeleiding en behandeling van seksuele daders, evenals de preventieve aanpak van seksueel geweld, te garanderen. In deze evaluatie zal er oog zijn voor de gendergerichte benadering in het behandelingsaanbod.

Zie ook het antwoord op vraag 6.

- Mannelijke slachtoffers partnergeweld kunnen volgens minister Beke terecht in de residentiële opvang van een CAW of – wanneer nodig – in de beveiligde opvang van een vluchthuis van een CAW. Er zijn geen signalen dat hiervoor een tekort aan opvangcapaciteit is. Voor 2020 zijn nog geen cijfers beschikbaar, voor 2019 en 2018 is hieronder een overzicht opgenomen van het aantal mannen en vrouwen betrokken als slachtoffer of dader bij de module IFG-residentieel, aangeboden door de CAW. Deze cijfers omvatten niet enkel de mensen in die effectief in de opvang verblijven, maar ook de mensen die in de begeleiding zijn betrokken.

		Rol slachtoffer	Rol dader
2019	man	12	9
	vrouw	153	4
2018	man	15	10
	vrouw	245	2

6. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat vrouwen zich even vaak schuldig maken aan geweld naar hun huisgenoten (partner, kinderen, ouders, broers of zussen) als mannen. Wel leidt geweld door vrouwen doorgaans tot minder ernstig letsel en worden vrouwen veel minder vaak gearresteerd en veroordeeld dan mannen. Voldoende aandacht voor vrouwelijke plegers en mannelijke slachtoffers is daarom zeker erg belangrijk. In het kader van de nieuwe centra intrafamiliaal geweld die ik momenteel aan het ontwikkelen ben, wil ik hier dan ook de nodige aandacht aan het besteden. Maar momenteel probeer ik hier ook al aan tegemoet te komen. Bij FJC Mechelen is er bijvoorbeeld onlangs een lotgenotengroep opgestart voor mannen die intrafamiliaal geweld ervaren. Daar wordt een veilige plek geboden waar mannen terecht kunnen, waar ze andere mannen met gelijkaardige verhalen tegenkomen, waar ze steun kunnen zoeken bij elkaar. Dit is een van de initiatieven die ik met de nieuwe IFG-centra verder wil uitrollen.

Minister Beke steunt alle lotgenotengroepen via het Trefpunt Zelfhulp. Het Trefpunt Zelfhulp ondersteunt lotgenotengroepen met advies, begeleiding en vorming, verzamelt actuele informatie over lotgenotengroepen en ondersteunt onderzoek/studies over lotgenotencontact.